

УДК 811.11'342:811.161.2

Ольга Петришин, старший викладач кафедри практики англійської мови
Олександра Лужецька, старший викладач кафедри практики англійської мови
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ОСОБЛИВОСТІ ФОНЕТИЧНОЇ АСИМІЛЯЦІЇ АНГЛІЦИЗМІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Стаття містить аналіз асиміляції запозичень з англійської мови у сучасній українській мові. Актуальність цього питання зумовлена зростаючим інтересом до мовних запозичень, та процесів їх функціонування у новому середовищі системи мови-реципієнта. Новизна розвідки полягає в дослідженні запозичень останніх десятиліть, які не отримали достатнього лінгвістичного вивчення.

Ключові слова: запозичення, фонетична асиміляція, мова-реципієнт, англіцизм, запозичувати.

Літ. 16.

Ольга Петришин, старший преподаватель кафедры практики английского языка
Александра Лужецкая, старший преподаватель кафедры практики английского языка
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

ОСОБЕННОСТИ ФОНЕТИЧЕСКОЙ АССИМИЛЯЦИИ АНГЛИЦИЗМОВ В СОВРЕМЕННОМ УКРАИНСКОМ ЯЗЫКЕ

Статья содержит анализ ассимиляции заимствований из английского языка в современном украинском языке. Актуальность этого вопроса обусловлена растущим интересом к языковым заимствованиям, и процессом их функционирования в новых условиях системы языка - реципиента. Новизна разведки заключается в исследовании заимствований последних десятилетий, которые не получили достаточного лингвистического изучения.

Ключевые слова: заимствование, фонетическая ассимиляция, язык-реципиент, англіцизм, заимствовать.

Olga Petryshyn, Senior Lecturer of Practice English Department
Alexandra Luzhetska, Senior Lecturer of Practice English Department
Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

THE PECULIARITIES OF PHONETIC ASSIMILATION OF ANGLICISMS IN THE MODERN UKRAINIAN LANGUAGE

The article focuses on the assimilation of English borrowings in the modern Ukrainian language. The actuality of this is determined by an increasing interest in loan-words from English and processes of their functioning in the system of the recipient language. The peculiarities of phonetic assimilation of the latest English borrowings have been taken into consideration in the given article (investigation).

Keywords: loan-words, phonetic assimilation, recipient language, to adapt Anglicism.

Постановка проблеми. У сучасній українській мові активно відбуваються об'єктивні зміни в її лексичному складі, пов'язані, зокрема, з новітніми англомовними запозиченнями (новими лексемами або новими значеннями та їх засвоєнням).

Сьогодні англійська мова продовжує значною мірою впливати на українську, і у XXI ст. англіцизми систематично поповнюють вітчизняний словниковий склад. Процес освоєння запозичених лексичних одиниць є результатом тісної взаємодії фонетичних, граматичних і семантичних систем “мови-донора” і “мови-реципієнта”. Оскільки фонетичні, граматичні та інші явища в системах різних мов не збігаються, при переході в запозичувану мову іншомовні слова

знають необхідної обробки, пристосовуючись до її норм і законів, тобто відбувається адаптація слова до фонологічної системи мови-реципієнта.

У сучасній соціолінгвістиці простежується яскраво виражена тенденція до вивчення міжмовної комунікації як джерела запозичень у різних мовах: в українській (дослідники Б. Ажнюк, Д. Баранник, Н. Диб'як, Ю. Жлуктенко, Т. Кияк, Л. Мацько, О. Стишов) та англійській (науковці В. Hansen, Н. Hitchings, А. Stanforth, S. Thomson). Питання мовного запозичення набули особливої актуальності у зв'язку з активними розробками різноманітних аспектів взаємодії мов і культур. Більшість сучасних лінгвістів наголошують, що запозичені слова – а) мовна універсалія (Е. Володарська, Л. Кислюк, В. Ярцева, К. Gibson);

б) закономірність, притаманна всім або більшості мов світу (О. Ахманова). Наявність запозиченої лексики в будь-якій мові обов'язкова, що зумовлено як позалінгвальними факторами, так і власне природою мови як цілісної системи.

Останнім часом увага численних науковців зосереджена на дослідженні лексичних запозичень з англійської мови, які називають *англізмами* (Б. Ажнюк, О. Юферева), або *англіцизмами* (А. Дьяков, А. Міщенко, Л. Архипенко).

Вивчення англійських запозичень особливо активізувалося в мовознавстві протягом останнього десятиріччя і торкалося переважно виявлення тематичних груп досліджуваної лексики, переважно термінологічної (С. Федоровець, Ю. Безрукова, А. Наумовець, О. Бершов, О. Стиглов, О. Махньова, Л. Кислюк та ін.).

Незважаючи на широкий спектр досліджень із цієї проблеми, і сьогодні дискусійним залишається з'ясування особливостей асиміляції запозиченої лексики у мові-реципієнті.

Актуальність запропонованої розвідки зумовлена загальною тенденцією до комплексного дослідження власне процесів контактування мов як об'єкта наукових інтересів соціолінгвістів у сучасному мовознавстві, а також результатів цих взаємодій, одним із яких є запозичення.

З огляду на таку постановку проблеми актуалізуються вивчення англіцизмів в українській мові та процесів асиміляції, адаптації, пристосування й використання запозичень у мові-реципієнті.

Мета нашої статті – визначення загальних тенденцій асиміляції англійських запозичень у сучасній українській мові.

Об'єктом розвідки є англійські запозичення в українській мові (90-х років ХХ-го ст. – початку ХХІ ст.), зафіксовані у словниках та вживані у засобах масової інформації.

Предмет статті становлять процеси фонетико-графічної асиміляції, граматичної адаптації, семантичного пристосування та функціонально-стилістичного використання англійських запозичень в українській мові (90-х років ХХ-го ст. – початку ХХІ ст.).

Як відомо, необхідною умовою запозичення іншомовних слів вважається наявність контакту мови-реципієнта з мовою-донором. Слід зазначити, що з розвитком електронних технологій в умовах зростаючої міжкультурної комунікації процес запозичення відбувається все інтенсивніше. На відміну від лексичного проникнення, запозичення, на думку В.В. Мартинова, “передбачає як необхідну умову культурний вплив і експорт-імпорт реалій (нові знаряддя та засоби

виробництва, нові поняття суспільного життя)” [13].

Процес запозичення включає перехід лексем з однієї мови в іншу, проте лінгвісти враховують не лише можливість проникнення в рідну мову іншомовного слова, а й характер запозичення на фонетичному, граматичному та лексико-семантичному рівнях (В. Аристова, Л. Крисін, Д. Лотте, В. Ярцева).

Для сучасної української мови характерне стрімке збільшення абсолютної кількості англіцизмів та їх відносної частки серед інших чужомовних запозичень. Інтенсифікацію запозичення новітніх англіцизмів зумовлюють передусім позамовні чинники: 1) суспільно-політичні та економічні перетворення в Україні, її відкритість та інтеграція в міжнародні структури, долучення до культурних та інформаційних процесів; 2) потужніший (порівняно з попередніми періодами) англо-американський вплив на Україну та інші держави світу; 3) надзвичайне прискорення інформаційних процесів з появою міжнародних телекомунікаційних мереж, посиленням небувалого впливу мас-медіа та реклами, порівняно з попередніми історичними періодами.

Дослідниця І. Скорейко-Свірська до мовних чинників, що сприяють активізації запозичень, відносить: 1) потреби синхронного узгодження української мови на її номінаційно-лексичному рівні (мовної картини світу) з її поняттєвою системою; 2) авторитетний міжнародний статус англійської мови у світі і нестабільність української мови у власній державі; 3) відсутність вітчизняних лексем для найменувань нових понять, запозичених із зарубіжної дійсності, а також обмежений час для номінативних процесів української мови на тлі тенденції до універсалізації й інтернаціоналізації словникового складу сучасних мов; 4) наявність словотвірного, граматичного та лексико-семантичного потенціалу для освоєння українською мовою запозичуваних англіцизмів [16].

Сьогодні основним способом запозичення новітніх англіцизмів у систему української мови залишається прямиий, безпосередній: англійська мова є мовою-донором у 80%, а мовою-посередницею – лише у 20% запозичень [15].

Запозичення відбувається як письмовим, так і усним шляхом. Специфікою цього процесу на сучасному етапі є надзвичайна стрімкість цього процесу, внаслідок чого новітні англіцизми фіксуються лексикографічно зі значним відставанням порівняно з їх фактичним входженням до загальномовного вжитку, чому сприяють засоби масової інформації, реклама тощо.

Запозичуючи слово, мова рідко засвоює його в тому вигляді, в якому воно існувало в мові-донорі. Упродовж вживання більша частина лексем, що приходять з інших мов (як правило, разом із запозиченням понять, реалій і т.д.), уподібнюються структурі мови-реципієнта. Поступово багато слів, асимільовані українською мовою, проникають до складу загальноживаної лексики й перестають сприйматися як іншомовні.

Під час освоєння запозичення зазнають різноманітних змін (фонетичних, морфологічних, семантичних), відповідно до законів розвитку української мови, її функціонально-стилістичним норм. Відмінності у звуковому складі, граматиці, семантико-словотворчих властивостях української мови й тих, звідки приходить слово, зумовлюють його поступову асиміляцію.

Упродовж асиміляції іншомовні слова пристосовуються до звукової системи української мови, підкоряються правилам вітчизняного словотвору та словозміни, втрачаючи, таким чином, риси свого неукраїнського походження.

Запозичення означають подальшу адаптацію і включення іншомовного слова чи його елемента до словникового складу мови-реципієнта.

У лінгвістичній літературі різними авторами виділено низку аспектів асиміляції.

Ми виокремимо такі аспекти асиміляції, як фонетичний, морфологічний (граматичний), графічний і семантичний.

1. Фонетична асиміляція полягає в тому, що при першому усному відтворенні слова мовою-реципієнтом відбувається заміщення його складових фонем англійської мови близькими їм за акустичними й артикуляційними характеристиками фонемами української мови. Така фонемна субституція завжди має місце при прямому запозиченні.

У багатьох запозичень фонетична асиміляція проявляється також у зміні складової й акцентної структур слова, тобто у можливіму перенесенні поділу складів, зміні кількості складів, а також місця, сили, кількості та характеру наголосів.

2. Сутність графічної асиміляції – відтворення графічного вигляду запозиченої одиниці орфографічними засобами мови-реципієнта.

3. Морфологічна асиміляція передбачає перебудову морфемної структури слова. Як правило, морфологічно складне запозичене слово при переході в нову мову зазнає спрощення і сприймається в цій мові як просте і непохідне.

4. Семантична асиміляція – надзвичайно складний для аналізу аспект. Відомо, що будь-яка полісемічна мовна одиниця запозичується лише в одному з її значень. Саме це явище є основою семантичної асиміляції. Подальші зміни,

що відбуваються в семантичній структурі запозиченої мовної одиниці, слід, найвірогідніше, визнати фактом розвитку значення певної одиниці в рамках нової мовної системи, а не ознакою асиміляції.

Запозичення значною мірою впливають на семантичну організацію лексики мови-реципієнта, на зміну значень існуючих у ній одиниць [14].

Оскільки діакритичні знаки і невластиві українській мові поєднання звуків, що використовуються в англійській мові, суперечать нашим нормам вимови української мови і підтверджують іноземне походження слова, важливими критеріями дослідження запозичень вважають графічний і фонетичний. Два інші критерії – морфологічний та семантичний, на нашу думку, є другорядними, факультативними і можуть застосовуватися при неможливості з'ясувати походження слова за його фонетичним складом.

Методом суцільної вибірки з газетних та журнальних текстів україномовних періодичних видань, електронних словників нами були відібрані певні лексичні одиниці і класифіковані за двома показниками:

I. За ступенем асиміляції англіцизмів у сучасній українській мові (повністю асимільовані, частково асимільовані, неасимільовані);

II. За основними сферами вжитку англіцизмів у сучасній українській мові (культура, суспільно-політичне життя, повсякденне життя, науково-технічна сфера).

I.V. Арнольд за ступенем асиміляції поділяє запозичення на: **I) повністю асимільовані** – ті, що відповідають усім морфологічним, фонетичним і орфографічним нормам нашої мови і сприймаються як українські, а не іноземні слова: старт, раунд, трейлер, скотч, фініш, ринг, гол, айсберг, хол, тост, чек, лідер, спонсор, поло, сейф, шоу, радар, дайвінг, бампер, фен, ліга, саміт, секунд-хенд;

II) частково асимільовані, що залишилися іноземними за своєю вимовою, написанням або граматичними формами. У цю групу входить більшість розглядуваних нами англіцизмів. Вони існують у нашій мові порівняно недавно, і процес їх асиміляції триває.

У цій групі запозичень можна виокремити такі підгрупи:

а) запозичені слова, асимільовані граматично, яким властиві граматичні категорії роду, числа і відмінка: знамениті *діджеї*, просунутий *денс*, простий *смайлик*; за допомогою системи *Блютус* з'єднується все: мобільні телефони, *ноутбуки*, *принтери*, *кондиціонери*; якщо він не говорить, то відправляє *SMS-ки* всім підряд; лижі – це теж вид *фітнесу*;

б) запозичені слова, асимільовані графічно. Ця підгрупа досить велика і різноманітна та охоплює: 1) неологізми, написані українськими літерами: маршрут *шопінг-марафону*; ресторан системи *фри-фло суперагент-суперкіллер*; нова *онлайн-інтернет-гра*; телевізійний *бренд*; *бейс-джампінг*; *фрістайл*; *бойз-бэнд*; 2) одночасне використання в тексті (назвах) поєднання українських та англійських слів: звуки *heavy metal*; New-металева група; Іванушки *International*; USB-порт; *VIP*-персона; *VIP*-таксі; супер-*VIP*-запрошення; *SPA*-центр; *UF*-фільтр; 3) використання у слові букв латинського алфавіту і кирилиці: Тема в журналі “Найприкольніші *fakmi*”; Театр *TRIADA*; Телеканал *Ностальгія*;

III) неасимільовані, так звані варваризми (іншомовні слова або вирази, не до кінця освоєні запозичуваною мовою) і ксенізми (запозичені одиниці, що відображають специфіку побуту країни-донора) [12]. Ця група слів включає назви понять, пов'язаних із чужоземною національною культурою (наприклад, назви національного одягу, житла, музичних інструментів, звань, професій, чужоземної природи (назви тварин, рослин). Ці слова вживаються у міру потреби, особливо в художній літературі, для відтворення так званого “місцевого колориту” (фунт, пенс, клерк, бутси, пуنش, сендвіч, янкі, блюз, джаз, бітлз, тауер, шейк, тустеп та інші).

Сюди також можна віднести слова, що входять в український текст у незмінному вигляді, тобто англійською мовою (іноді транскрибовані). В основному вони вживаються в рекламі, назвах компаній, друкованих видань, музичних груп тощо:

- у **рекламі**: Аромат Clinique Happy; Бальзам Daily Results Dry Ends Serum; Технологія Fera Color Booster; Туш Tripple Mascara; Помада Forever Lipcolor;

- у **новинах**: Будівля Empire State Building у Нью-Йорку; Навчання в Middleton Sea State University; Кращі спортсмени Iron World Club;

- у **назвах агентств, компаній**: General Motors; Northwest Airlines; Real Records; FIFA; NASA; Technogym; Universal Nutrition; Active Wear;

- у **назвах журналів і газет**: Forbs; The Times; Oil and Gas Journal; New York Times; Men's Health;

За сферами вжитку ми класифікуємо англіцизми на чотири тематичні групи: культура, економіка, суспільно-політичне життя, повсякденне життя, науково-технічна сфера. Найчисленнішу групу становить лексика з галузі “Економіка, банківська справа і фінанси”. Специфіку цієї тематичної групи вбачаємо в переважному входженні до неї частково детермінологізованих економічних, банківських та

фінансових назв: мерчандайзинг, стайлінг, крос-курс, маркетинг, ф'ючерс, бонд, екю, дисконт-брокер, бренд-менеджер, джобер, трейдер, дилер, дистриб'ютор, фактор-компанія, офшор, бізнес-хол тощо.

Численну групу становлять запозичення, пов'язані зі сферою **культури**: бойз-бэнд, рок, саундтрек, хіт; бестселер, трилер, продакшн, кастинг, рімейк, шоумен, екшин, блокбастер, ток-шоу, брейн-ринг, хай-фай, реаліті-шоу, свінгер, ді-джей, хіп-хоп, хіт, ремікс, топлес, кастинг.

У тематичній групі “**Суспільно-політичне життя**” ми простежили такі запозичення: кілер, фандрайзер, тендер, бебі-бум, прайм-рейт, саміт, екзит-пол, агента, стингер, грин-кард, дайджест, бізнес-вумен, бренд, брокер, дефолт, дилер, лізинг, де-маркетинг, бренд-менеджер, мерчандайзер, офіс, промоушн, ріелтер, спікер, спонсор, факс, експорт, крос-курс, стайлінг.

Науково-технічна сфера: банер, блог, браузер, десктоп, дорвей, інтерфейс, клік, ксерокс, лептоп, мікропроцесор, онлайн, офлайн, сервер, софтвер, спам, файл, хай-тек, еквалайзер.

Повсякденне життя:

а) У тематичній групі **спорт** виокремлюємо відносно велику кількість новітніх спортивних назв, які ще не зафіксовані лексикографічно, хоча ввійшли до слововжитку й часто використовуються засобами масової інформації у спортивних програмах, новинах, рекламі: армерслінг, бадмінтон, батерфляй, бейсбол, бокс, ватерполо, віндсерфінг, геймер, голкіпер, гольф, джогінг, кікбоксинг, крос, нокаут, овертайм, офсайд, пенальті, плей-офф, раунд, рефері, ринг, серфінг, сноуборд, софтбол, спаринг, стрітрейсінг, тайм, тобоган, трек, фальстарт, фол, форвард, фрістайл, шейпінг;

б) транспорт: скутер, спідвей, трейлер, маунтинбайк;

в) одяг: свінгер, смокінг, топлес, трузера;

г) продукти харчування: джус, чикен, сендвіч, біг мак, тонік, фаст фуд, чіпси, фреш;

д) інші: вегетаріанець, дансінг, мейнстрім, рейтинг, сленг, спінінг, спрей, тінейджер, тюнер, фрізер, хенд-мейд, хеппі енд, шопінг, андеграунд.

Тематична група “**Комп'ютерна техніка і технології**” налічує численні запозичення з англійської мови, що прийшли в українську останнім часом та зумовлені стрімким упровадженням у наше життя новітніх технологій, а також використанням широкими масами мовців комп'ютерної техніки, яка має переважно англійське найменування: принтер, вінчестер, інтернет-провайдер, картридж, трафік, ноутбук, компакт-диск, сайт, файл, факс, чіп, мультимедіа, інтернет-сервер, тюнер, чипсет, директорія, флеш-

пам'ять, вірус, інтернет-провайдер, хакер, юзер, геймер, онлайн-магазин, компакт-диск, інтернет-картка, веб-камера та ін.

Такі новітні англіцизми швидко входять до загальномовного вжитку і детермінологізуються завдяки популяризації комп'ютерної техніки та послуг серед населення, створенню густої мережі магазинів, упровадженню комп'ютерів у навчання, широкому залученню нефахівців до використання комп'ютерів.

Розглядаючи відібраний лексичний матеріал із погляду асимільованості/неасимільованості, можна також виділити графічні особливості запозичених слів: а) написання слів англійською мовою (Fashion Show у стилі MTV); б) одночасне використання слів, написаних кирилицею і латиницею (PR-проект); в) використання у слові букв латинського алфавіту і кирилиці (ГлюкоЗа, МакСим); г) написання англійських слів українськими літерами (билдінг, кіднепінг, бой енд герл).

Грамаітичне (морфологічне) засвоєння англійських запозичень виражається, наприклад, у тому, що нові іменники відмінюються як іменники (SMS-ки, лейбл / а / ом / и) і дієслова української мови (смоукати – смоукають – смоукали; дрінкати – дрінкають – дрінкали). Той факт, що в українській мові паралельно співіснують різні форми для позначення одного поняття (PR – піар – паблік рілейшнз), свідчить про те, що українська мова ще не “обрала” найбільш адекватну лексичну одиницю.

Висновки. Унаслідок інтенсивних міжкультурних контактів, що відбуваються сьогодні на фоні розвитку швидкісних Інтернет-технологій, українська мова активно поповнюється новітніми англіцизмами. Високий коефіцієнт поширення англійських запозичень серед носіїв української мови є закономірним результатом глобалізації, що підсилює вплив англійської мови на всі мови світу, в тому числі й на українську.

Асиміляція сучасних англіцизмів відбувається прискорено. На фонетичному рівні лише незначна кількість слів зберігає невластиві для звукового складу української мови звукосполучення. Засвоєння переважної частини новітніх англіцизмів здійснюється в сучасній українській мові в межах традиційно визначених аспектів – набування ними звукових, морфологічних і семантичних рис слів приймаючої мови-реципієнта.

Здійснений нами аналіз асиміляції англійських запозичень у системі сучасної української мови підтвердив, що на фонетичному рівні найбільшою мірою, на відміну від грамаітичного та семантичного, проявляється національна специфіка мови-донора. Саме фонетичний і графічний “вигляди” запозиченого слова,

особливо на початковій стадії асиміляції, демонструє його іншомовне походження. Також виявлено, що асимілятивна перебудова запозичень на фонографемному, грамаітичному та семантичному рівнях відбувається неоднаковими темпами. Найбільш швидко асиміляція здійснюється на рівні формальної асиміляції (фонографемний, грамаітичний рівень), значно довше – на рівні функціональної асиміляції (семантичний рівень).

Зазначимо також, що слова, запозичені писемним шляхом, зазнають менших змін у звуковому складі, ніж слова, запозичені усно. Однак процес їхньої асиміляції на фонетичному рівні є дещо уповільнений внаслідок впливу орфографії мови, з якої ці слова запозичені. Уплив іншомовної орфографії у процесі освоєння запозиченого слова є особливо відчутним; англійською й українською мовами існують значні відмінності у вимові та написанні.

Асиміляція запозичень є, по суті, основною формою існування запозиченої мовної одиниці в мові-реципієнті, оскільки визначає подальше функціонування цієї лексеми в мові та мовленні. Асимілятивні процеси сприяють подальшому функціонуванню запозичених лексичних одиниць у системі мови-реципієнта і включенню їх у парадигмаітичні та синтаксичні зв'язки з іншими лексичними одиницями.

Сьогодні не можна передбачити, чи вийдуть нові англіцизми з ужитку, не встигнувши закріпитися в українській мові, чи перестануть сприйматися в ній як чужорідні елементи і міцно увійдуть до її лексичної системи.

1. Газета “Голос України”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.golos.com.ua

2. Газета “День”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.day.kiev/uk

3. Газета “Дзеркало”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dt.ua

4. Газета “Критика”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.krytyka.com/front_content.php?idcat=35

5. Газета “Літературна Україна”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.litukraina.kiev.ua

6. Газета “Україна молода”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.umoloda.kiev.ua

7. Газета “Українська правда”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pravda.com.ua/news/2013/10/2/6999093

8. Журнал “Віче”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.viche.info

9. Журнал “Всесвіт”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.vsesvit-journal.com

10. Журнал “Дніпро”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dniipro-ukr.com.ua

11. Журнал “Кіно-театр”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ktm.ukma.kiev.ua

КРИТЕРІЙ ВИЗНАЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ

12. Журнал "Слово і час" (НАНУ). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.slovoichas.in.ua

13. Мартинов В.В. Мова в просторі та часі. До проблеми глоттогенезу слов'ян. – 2е вид. – 2004. – 112 с.

14. Мухін С.Б. Співвідношення понять асиміляції та натуралізації запозичень / С.В. Мухін // Теорія і практика лексикологічних досліджень: Вісник МЛУ. – 2007. – Вип. 532. – С. 15 – 25.

15. Попова Н.О. Структурно-семантичні особливості

новітніх лексичних запозичень з англійської в українську мову (90-і рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.: автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.02.01 / Н.О. Попова; Запоріж. держ. ун-т. – Запоріжжя, 2005. – 19 с.

16. Скорейко-Свірська І. Загальні тенденції фонетико-графічної асиміляції науково-технічних термінів англомовного походження. – 2008. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natunl/vnulp/lJkr_tenn/2008_620/l_7.pdf

Стаття надійшла до редакції 06.02.2014

УДК 811.111'373.7

Любов Петриця, старший викладач кафедри практики англійської мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

КРИТЕРІЙ ВИЗНАЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ

У статті розглянуто проблему становлення фразеологічних одиниць, зокрема критерії відмежування ФО від синтаксичного словосполучення. Здійснено аналіз семантичної структури слово-сміслових сполучень в порівнянні з фразо-смісловими та ідіоматичними сполученнями.

Ключові слова: фразова одиниця, синтаксичне словосполучення, ідіома, критерії, розмежування, смисл, компонент.

Літ 18.

Любовь Петриця, старший преподаватель кафедры практики английского языка Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

КРИТЕРИИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ СЛОВСОЧЕТАНИЙ

В статье рассматривается проблема становления фразеологических единиц, в особенности критерии разграничения ФЕ от синтаксического словосочетания. Осуществляется анализ семантической структуры словосочетаний в сравнении с фразо-смысловыми та идиоматическими сочетаниями.

Ключевые слова: фразеологическая единица, синтаксическое словосочетание, идиома, критерии, разграничение, смысл, компонент.

Lubov Petrytsya, Senior Lecturer of Practice English Department Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

DISTINCTIVE CRITERIA OF PHRASEOLOGICAL UNITS

The article deals with the problem of phraseological units formation, particularly the criteria in differentiating between phraseological units and syntactic word-combinations. The semantic structure of word-sence constructions as compared to phrase-sence constructions and idiomatic phrases are analyzed and studied.

Keywords: phraseological units, syntactic word-combinatios, idiom, criteria, differentiating, sence, component.

Постановка проблеми та її актуальність. Незважаючи на помітні досягнення у науковому обґрунтуванні фразеології як окремої лінгвістичної дисципліни, до цього часу серед мовознавців немає спільної думки щодо основних її проблем. Існують окремі напрямки і навіть школи, які по-різному трактують питання про природу основних одиниць фразеології, що позначаються на виборі термінології. Тільки в словнику О.С. Ахматової перелічено 23 терміни, які вживаються поряд з терміном фразеологічна одиниця (ФО) для позначення таких словосполучень, у яких "семантична монолітність, цілісність номінації тяжіє над структурною

роздільністю елементів, що їх складають (виділення ознак предмета підпорядковане його цілісному позначенню), внаслідок чого вони функціонують у складі речення як еквівалент слова" [2, 503 – 504]. Термін ідіома розглядається як еквівалент терміна ФО або як "словосполучення, що виявляє в своїй синтаксичній і семантичній будові специфічні і неповторні властивості даної мови" [2, 165]. Отже, ФО та ідіоми чітко не розмежовуються і вживаються виключно для позначення мовних одиниць, виражених словосполученнями, що функціонують як еквіваленти слів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фразеології у різних мовах викликають